

Матназар
Абдулҳакимов

ФАСЛЛАР ҚЎШИҒИ

Шеърлар

Тошкент
Ғафур Ғулом номидаги
Адабиёт ва санъат нашриёти
1986

Абдулҳакимов, Матназар.

Фасллар қўшиғи: Шеърлар. — Т.: Адабиёт ва санъат нашриёти, 1986. — 60 б.

Жўшқин Амударёнинг соҳилларида битилиб, мазкур тўп-ламга киритилган шеърлар Матназар Абдулҳакимовнинг нотинч дунё, мураккаб ҳамда долғали ҳаёт, тиниқ ва безавол севги ҳақидаги ўйларнию кузатишларини ўзиде мужассам этган.

Китобхон шoirнинг шеърларида тиниқ фалсафий фикр ва ранглар, ажиб оҳанглар узвий уйғунлашувининг гувоҳи бўлади, деган умиддамиз.

Абдулҳакимов, Матназар. Песня времен года: Стихи.

А 4702570200 — 181 Уз 2
М 352 (04) — Доп. — 86

© Фафур Гулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1986 й.

ИРОДА

Фасл танламаймиз. Ҳаммаси баҳор.
Қовжирайди фақат ёлғон-яшиқлар.
Биз абадий неқбин. Мангу умидвор,
Биз — кўнгил совишни билмас ошиқлар.

Қишлар ва баҳорлар, ёзлар ва кузлар,
Биз учун баробар янгроқ торлардир.
Ерга ёға олмай ёнган юлдузлар,
Бизлар қаловини топган қорлардир.

Тоғдек тоқатлардан мумиёдек сирқиб,
Дўстларга аталган дил розларимиз.
Қанотимиз пўлат. Ҳеч бўлмас қирқиб.
Жаранглаб туради парвозларимиз.

1983

ТАСАЛЛИ

Оддийгина осмон остида,
Оддийгина шу замин узра

Бетимсол бир қиз яшайди деб,
Ишонгинг ҳам келмайди сира.

У қиз эса яшайди, ана,
Йўлиқасан гоҳ эрта, гоҳ кеч.
Ҳар кун, ҳар кун уни кўрасан,
Ғафлат қурсин, танимайсан ҳеч.

Тани, фақат таниб олсанг бас,
У қиз маъюс ўйга толади,
Ҳамда сени, оддий ўзингни
Бир кун қаттиқ севиб қолади.

Шундай қаттиқ севадики, у
Яшолмайди сенсиз бир замон.
Мўъжизага айланади ер,
Мўъжизага айланар осмон.

Сўнгра термулмайсан, чақнайсан,
Айтилмас, йўқ, ёнади сўзинг.
Мўъжизага айланиб кетиб,
Танимайсан ўзингни ўзинг.

Сўнгра неки юрагингга зид
Бўлар инкор, бўлиб кетар рад.
Қарабсанки, турган-битганинг
Бахтдан, фақат бахтдан иборат.

1982

ХАБАРИНГ ЙЎҚ

Зоримни сезиб, титради дутор, хабаринг йўқ,
Фафлатда сену, мен бунда бедор, хабаринг йўқ.

Оламни босар зулмат агар лаҳза юмилса
Ул кўзларинг, эй кўзлари хуммор, хабаринг йўқ.

Ишқ бўлмаса кошонаи бахт кунпаякундир,
Ишқ туйғусидир энг буюк меъмор, хабаринг йўқ.

Ҳам менинг, ҳам қолди кун ишққа заминнинг,
Иккимиз ҳам йўқса у бемор, хабаринг йўқ.

Қалбингдаги ишқ қатрасини офтоб олгач,
Атрофида ер айланади зор, хабаринг йўқ.

Бахтингни кутиб вақт ўтишин тезда тиларсан,
Умрингни ўғирлайди у айёр, хабаринг йўқ.

Дебсанки, хабарсиз Матназар жабрима маҳкум,
Бундан хабарим аллақачон бор, хабаринг йўқ.

1976

ДИЙДОР

Мукаммал бу гўзаллигингни
Ёниб қилгим келади таъриф.

Бироқ, не қилайки, қошингда
Энг қудратли сўзлар ҳам ғариб.

Висолингни қилсам-да ҳавас,
Меҳрим изҳор этмадим ҳеч вақт.
Сен билан бир ҳаводан нафас
Олиш ўзи менга катта бахт.

Бир қайрилиб ташласанг нигоҳ,
Юрак тўлар сўнмас зиёга...
Сени бир бор кўриш-чун фақат
Келиб-кетса арзир дунёга.

1979

АВТОБУС ҲАҚИДА БАЛЛАДА

Дунёда борлигиндан қувонадирман.
Сайфи Нажмий

Келаётир эдим Ҳазораспдан бир кун
Тирбанд автобусда ҳорғин, асабий,
Худди бу тирбандлик, тўпалон учун
Бошқалар олдимда гуноҳқор каби.

Қимдир сўкинарди; нўноқ киссавур
Чўнтагига қўшиб танин кесгандек.
Ҳар бир янги бекат биз учун жавр,
Ҳар янги бекатдан роса безгандик.

Автобус ойнаси диққинафасдан
Ботганди кўз ёшдек — кўз ёшдек терга.
Аёвсиз бир қарғиш лаҳза тиимасдан
Кимнидир топтарди тенг қилиб ерга.

Билмадим, гуноҳи не эди унинг,
Ҳеч ким ҳам ҳеч кимнинг айбини билмасди.
Шу пайт битта йигит магнитофоннинг
«Чирқ» эткизиб ногоҳ тугмасин босди.

Қоронғу дилларни ёритиб бирдан
Жаранглай бошлади нурафшон сўзлар.
Аланглаб турди-да бундай сеҳрдан,
Сўнг мўлтираб қолди ўқрайган кўзлар.

Хонанда чекарди кассетада оҳ,
Кимнингдир кимгадир зорлиги учун.
Юракдан ҳайқириб қувонарди гоҳ
Бировнинг дунёда борлиги учун.

Сароб йўқолгандек шу бир нафасда,
Кетди андуҳларни янгроқ куй олиб.
Боя маймунлардек эдик қафасда,
Энди-чи, турардик мулзам, уялиб.

Йигитни индамай тушундик бизлар,
Билдик ғамимизни еганлигини.
Англадик, дунёда мусаффо ҳислар
Абадий барқарор эканлигини.

Йигит бир бекатда тушиб қолган сўнг
Бир-бировга боқиб жим ўйга толдик.
Энг бахтли туш бирдан келган каби ўнг,
Машина кенг экан биз пайқаб қолдик.

Эсладик: ҳамиша шодланганмиз-ку,
Кимнингдир бизларга зорлиги учун.
Ҳозир ҳам сафарга отланганмиз-ку,
Кимнингдир дунёда борлиги учун.

Шундан бери мени қийнар ўзга ҳол,
Ўзга уқубатдан юрагим ғам ер.
Баъзан ҳаволаниб гар сурсам хаёл
Ўша автобусга менгаб кетар Ер.

Тўғри, сайёрамиз ҳудудсиз, лекин
Кўнгиллар торлик-чун унда гоҳ мотам.
Офтоб бепул, ҳаво бўлмаса текин
Қирилиб кетгудек унда одамлар.

Бир чимдим тупроққа кўзи тўйгувчи
Юхофеъллар ҳамон яшар қалашиб.
Ўз ўрнин эплашга етмас-ку кучи,
Чанг солар бошқанинг ерин талашиб.

Ғаддор режалардан турмасак огоҳ,
Ер ҳам бир тугмага боғлиқ тақдир-ку.
Тугмани мен боссам... янграса ногоҳ
Бомба эмас, буюк меҳрбахш бир кўй.

Англисалар ҳамма беизоҳ, бешарҳ.
Менинг кўнглимдаги орзуни ҳам жим..
Ахир, она замин яшар: уриб чарх,
Одамнинг одамга зорлиги учун.

1982

ГУЖУМЛАР ҚЎШИҒИ

Хоразмда гужумларни шаҳар мўйловдори деб
атаган зараркунандалар ғажиб битирмоқда

1

Биз ҳеч бевафолик қилмаймиз,
Бош олиб кетмаймиз ҳеч ерга.
«Қизил китоб» олис. На чорамиз бор.
Балки кириб қолармиз... шеърга.

Балки сўнги бора шовулламоқда,
Бизнинг бағримиздан яшил оҳ.
Энди ҳомий бўла олмайсиз бизга,
Сизга биз азалдан бўлсак-да паноҳ.

Ўзига маҳлиё қилолмас бизни
Ёт тупроқ, ўзга халқ, бегона юртлар.
Хоразмда қоламиз,
ғажиб турса ҳам
Азим танамизни шилимшиқ қуртлар.

Наҳот соямизда тебранмас бешик,
 Такрор пичирлашиб кирмаймиз тилга?
 Аъзои баданимиз илма-тешик,
 Нақ ўққа тutilган.

Бизларга юраклар камроқ ачийди,
 Тўлдириб бўлмайди бизларга план.
 Юртлар оша келган қуртлар ғажийди
 Иштаҳа билан.

Қутқаринг! Куйламанг шунчаки мақтаб,
 Йўқса биз кўрк эмас, болталар сопи.
 Даҳшатга солади бизни биз ҳақда
 Беозор қўшиқлар азоби.

1979

САФАР ТААССУРОТИ

Нечоғлик шод эдим
 термуларман деб
 чорлоқлар ўлкасини шукуҳ-шонига.

Кўллар кўмилибди...

Келибман бугун
 мовий қўшиқларнинг қабристонига.

Энди хотирада варанглайди ўқ,
тасавурда қулар ойдинга¹ розлар.
Оққушлар
кўзларим ўнгидамас,
йўқ,
хаёлимда қилар кўкка парвозлар.

Бу қурбонлар учун
тошбағир замон
қайтмас кўрки билан товон тўлагай...

Кимнингдир кўзидан ёш оқар ҳамон,
Кимнингдир оғзидан эса — сўлакай.

1982

* * *

Емғир маҳзун-маҳзун ёгади,
Ҳар бир томчи дилга ташлар нур.
Нимқоронғу, ҳазин айёмда
Нурафшон бир суҳбат бошланур.
Теграмдами ё хотирамда,
Уйғонади шивир-шивирлар.
Ёғаётган емғир эмас, йўқ,
Ёғаётган саноқсиз сирлар.
Дийдорингга чанқоқ юрагим,
Бу сирларни бир-бир теради.
Унутилар борлиқ...

¹ Ойдин—(шева) кўлларнинг ўртасидаги ўсимликсиз, очиқ
ув майдони (авт).

Сен ёққа
Кетиб қолгим келаверади.

* * *

Сени соғинганимдек, балки,
Соғинади бармоқлар торни.
Соғинади қушчани осмон,
Соғинади дарахт баҳорни.
Меҳрибоним!.. Шафқат қил ўзинг.
Шунда тағин титрай бошлар тор.
Учиб чиқар қушча осмонга,
Гуллатади дарахтни баҳор.

1982

АРМОН

Сен ҳақда қўшиқлар куйласайдим шўх,
Қани эди сени гул деб хушласам.
Лекин сен гул эмас, сен бир лахча чўғ,
Қўлларим куяди, ушласам.

Сен ҳақингда сира бўлмас гап очиб,
Ловулар куйлаган овозлар...
Чўғни ўйнар оғзидан сочиб,
Фақатгина масхарабозлар.

1984

ЭРТАК

Бир уй бор.
Бу уйда
қачон қараманг
совуқ ҳашам ҳоким,
ҳоким қаттиқ тартиб.
Бу уй жуда тоза.
Кирадилар унга
фақат юракларга оёқни артиб...

1984

БЕДОРЛИК

Юлдузларга лойиқ исмингга
Муносибмас сўнган сўзларим.
Сенга юлдуз кашф этай десам
Иложсиздир менинг кўзларим.
Бу орзудан воз кеча олмай
Нигоҳимни кўкка қадайман.
Иккиланмай Қутб юлдузин
Сенинг исминг билан атайман.
Бу бахтдан у чарақлаб кетар,
Бир сесканиб камалак рангда...
Энди ҳамма-ҳамма юлдузлар
Айланади сенинг тегрангда.

1983

ПУШАЙМОН

Иқбол бўлиб келган эди бизларга,
У софдилни синаб берганди тақдир.
Биз шўрликлар буни кечикиб билдик,
У энди бир умр биздан йироқдир.

Ҳисларин топтадик, оёқлар ёнди,
Ҳаяллаб туташди жонларга олов.
Мажруҳ гуруримиз аянчдир энди,
Бамисли латтадан қилинган ялов.

У биз учун энди бахтли хотира,
Унгидан келмаган лаззатли бир туш.
Бизнинг юракларда илон бор эди,
Бизнинг юракларда яшолмасди қуш...

1983

ТУРНАЛАР ҲАҚИДА БАЛЛАДА

Турналар жуда ҳам дошиманд қушлар.
Улар садоқатли, меҳрибон, марддир.
Улар биладилар, ватан дийдорини
Қўмсаб азоб чекмоқ, қутлуғ бир дарддир.

Юрагида юксак-юксак туйғулар
билан бу диёрни соғиниб қайтиш
учун оилаларга кетади улар.

Ақл бовар қилмас зийрак бу қушлар
изғириндан ҳуркиб кетмайди асло.

Ватанни тарк этиб аллақайларга
Чекинган баҳорни олиб келиш-чун
Улар ҳар куз учиб кетиб қолади.

Агар улар иссиқ ўлкага эмас,
тўлсин деб эмас бу осмон офтобга,
учиб кетишса гар абадул-абад
кириб қолиш учун «қизил китоб»га,

кимдан ўрганамиз сидқу виқорни?
Қим олиб келади кетган баҳорни?

1983

* * *

(Ҳазил эмас)

Ана, оқ тут қоқаётирлар,
Оппоқ тутга тўла ҳаммаёқ.
Одамлар тут емоқда тўйиб,
Дарахт тўйиб емоқда... таёқ.

1980

ВИСОЛ ҚУШИҒИ

Енма-ёнлик — олис.

Енма-ёнлик — эз.

Бизлар бир-бировада яшашимиз шарт.

Фақат шу.

Бошқаси — жудолик, холос.

Бошқаси — даволаб бўлмайдиган дард.

Илтижо эмас,

йўқ,

афсуи қиламан:

Сен менда,

Мен сенда бўламиз.

Бошқаси бедаво дард. Мен биламан.

Бу дардни бир чексак,

ўламиз.

1984

ПОЕЗДА

Евг. Евтушенкога ўхшатма

Дим вагонда кетиб борардик,

Авжда эди ёзнинг ҳовури.

Пармаларди қулоқ-миямни

Қартабозлар гала-ғовури.

Шу пайт

кимдир

тиниқ осмонда
ногоҳ чақин чаққандек гүё,
Деразага талпиниб,
деди:

— Дўстлар, ана, қараиглар — дарё!
Мен ялт этиб қарадим шунда
(Кимдир лоқайд боқиб ётарди)
Дарё эса зилол ва шитоб
Узун ўйдек оқиб ётарди.
Гўзалликдан баҳраманд бўлмоқ
Душвор, ахир, учқур поездда.
Утиб кетдик.
Оний иқболдек
Қолди фақат ул дарё эса.

Биласанми,
сени ҳам шундай
Йўлиқтирдим оддий бир дамда.
Ва инондим
Тип-тиниқ бир бахт
Барқарор деб ёруғ оламда.
Ғалвалардан безиб,
мунтазир,
Кутганимда порлоқ бир зумни,
Сени кўрдим.
Узолмадим сўнг
на умидим ва на кўзимни.
Ул дарёдан айрилганимга
Ўкинардим боладек ҳамон.
Барҳам топди ўшал жудолик

Сен учраган саодатли он.
Пок бир висол,
Тиниқ бир бахтдан
Энди сўнгги дамгача мастман...

Сен дарёмас, поездмас, ҳаёт,
Мен ҳам ўксиб ўтиб кетмасман.

1973

МАЖНУНТОЛЛАР

Не-не умид билан кўз тутдим,
Кутганларим бўлди уволлар.
Мен ақлдан озмай кетаман,
Мажнун бўлиб қоласиз, толлар.

Шиша эмас, тош эди кўнглим,
У бари бир синди, билмайсиз.
Йўл бўйида тураверасиз,
Йўл бўйидан сира жилмайсиз.

Телбаларим, наф йўқ. Санаманг
Ҳар қайси бир аср кунларни.
У бошқага олиб ўтади
Менинг учун ўсган гулларни.

Мажнун бўлиб қоласиз, толлар...

1982

ФАСЛЛАР ҚУШИҒИ

Туркум

1. ДИЙДОР

Билмадим, айланди неча бир фасл,
Неча бир асрлар шамолдек елди.
Мен кўнгилма-кўнгил, наслма-насл
Сени излаб ўтмиш қаъридан келдим.

Ва бир жуфт газалга илтижо айлаб
Топиб олдим азал ва абад ичра.
Биласан ким сени кетганин жойлаб,
Қорачиқларимдан қилмайсан ҳижрат.

Мана, чақнаяпсан тун бағрин ўйиб,
Ўз бахтингдан ўзинг сўнгсиз ҳайратда.
Бу бахт булбулларни лол қилиб қўйиб,
Қўкда юлдузларни чах-чах сайратди.

Қани эди, сени майин мақтасам,
Бўлмаса кўксимда ҳар бир сўз тошдан.
Иўлимга кўз тутиб яшамоқдасан
Неча асрларки ўн саккиз ёшда.

Энди тош сўзлар ҳам бошлар-ов кўчки
Ҳаётимга солиб тинмас зилзила.
Лекин менга таскин беролмас ҳеч ким
Бошимни бир умр муттасил силаб.

Ошигинг — мангулик сени қиймайди,
Бўлгисг йўқ сенга хазон харидор.
Мени аёв билмай ёмон қийнайди
Гўзаллигинг билан сенинг бу дийдор.

Дийдоринг бўлмаса ҳаётим барбод,
Дийдоринг бўлмаса мен забун кимса.
Ўзимни тилайман сенга умрбод,
Илдизи юракда ўсимлигимсан.

Мен раикда қоврилган мағрур ноламан,
Менда муҳаббат бор, йўқ менда шафқат..
Сени мангуликдан тортиб оламан,
Қанча севсанг, шунча яшайсан фақат.

1983

2. БАҲОРГА САФАР

Энди сира меннинг кўнглим бўлмас гаш,
Интизорлик менга бахш этди шиддат.
Тугёнга айланди баҳорни кўмсаш,
Бирдан ўз кучини йўқотди муддат.

Сабр деган олтин чиқиб қолди мис,
Қуруқ тоқат мени қилмайди бахтли.
Бошдан новда ўсар, оёқдан илдиз
Кутиб тураверсам агар шу тахлит.

Дарахтлар баҳорни кутар шу ҳолда,
Менинг эса дарахт бўлгим йўқ бугун.
Ахир елкамдаги эмаску халта,
Қанотдан иборат бору йўқ юким.

Қаттиқ севганимни сездириб қўйдим,
Фурурланиб келмай кетди ёнимга.
Фақат орзулардан эса мен тўйдим,
Фақат умид эса тегди жонимга.

Баҳор ҳақда энди сўз сўзламайман,
Тилим тўла сукут, мен жим кетаман.
Гўзал ўйларимни кўз кўзламайман,
Қўшиқларда эмас, йўқ, чин кетаман.

Мен муштоқ бормасам, бормасам ташна,
Баҳор баҳорлигини эсламайди ҳам.
Қайлардадир юрар парвосиз яшнаб,
Юракка ташрифини тезламайди ҳам.

Ўтиб кетар— фарқсиз яхши-ёмонга,
Бир маром, бир зайл, бир хил, бир йўсин...
Йўқ, ўзим кетаман баҳор томонга,
Баҳор ҳам ўзини бир кўриб қўйсин!

1983

3. ЭТЮД

Ҳайрон бўлиб турар дарахтлар,
Оплоқ хиёбонлар сенга зор.

Үйлабмидим мен авжи мартда
Мана шундай ёгади деб қор.

Бу умидли, тансиқ кунларга
Қаҳратонни енгиб етгандик.
Баҳор сени излаб келгану,
Топа олмай қайтиб кетгандек...

1983

4. БИР СЎЗ

«Бир сўз топмадингиз», «Борми шундай сўз?»
«Нигоҳингиз ҳорғин?» — Йўлингда толди.
Сенга тутавериб-тутавериб кўз
Умид боғларимга куз келиб қолди.

Кечикиб бўлса ҳам хуш келдинг, ахир
Бу қадар ҳаяллаб келарми бахт ҳам.
Аяма. Тўкилган мевалар тахир,
Қадамларинг бўлсин шафқатсиз, шахдам.

Нечун ҳар қадамда доводирайсан сен,
Хазон эмас, гўё япроқларим чўғ.
Кўзларинг ёш тўла, жовдирайсан сен,
Излайсан, излайсан, ўшал бир сўз йўқ.

Олдинга чиқаман руҳим тўла мунг,
Ҳорғин кўзларимга ботган сўз билан.

Қўлингдан ушлайман мен соқов, мен гунг
Юракда магиздек қотган сўз билан.

Бошқа сўзларни-ку осон сўзлайман,
Сўзлайман минг тавба, баъзан эрмакка.
Бу бир сўзни эса қандай бўзлайман
Сенинг ҳаётингга бермакка.

Сўз ўрнига умрим бераётир рўй,
Айтилмаган сўздир қутлуғ ҳар лаҳза.
Дард чеккан табибим, энди билиб қўй,
Йўқ мен учун сўздан оғирроқ нарса.

Мен сенга аталган шундай меваман,
Юрагимни ушат, ол бир сўзимни.
Сендан аямайман. Сени севаман.
Мен узиб бераман сенга ўзимни.

1984

5. ВИСОЛ

Қўзларимда чақнаб жуфт бардош
Чек қўйди ғамларнинг барига.
Оғир эди ҳижрон деган тош —
Чўқтирдим ўтмишнинг қаърига.

Борлиғимни васлинг ёқаркан,
Унут бўлди ўкинч, полалар.

Ёдимда йўқ, нега оқарган
Менинг бошимдаги толалар.

Шаҳзодага теккан алвасти
Изтиробим, бас-э, талтайди.
Ишонмайман мен унга асти
У ёсуман ёмон алдайди.

Уқубатлар — гурбат сипоҳи,
Қилаётир бир-бир жон таслим.
Салом, менинг хазонрез чоғи
Ғолиб келган, ям-яшил фаслим.

Не фаслсан, қомати шамшод,
Ипак сочи, тарам ва тарам.
Энди чексам чекаман ғам шод,
Севги деган бир дардга қарам.

Юрагингда жон қушим тутқун,
Бу қарасдан кетмайман ҳеч ҳам.
Сен ҳақда кўп бийрондир нутқим,
Жимлигим ҳам сен ҳақда чечан.

Мен учун сен жон билан тенгсан,
Менга сизмас кулфатнинг ҳадди.
Мени кимки, нимаки енгса
Сендан жудо қилиб енгади.

1985

СИР

Кўрганимдан сени ҳаёт билан тенг
Ҳаётимни кўрдим сен билан баҳам.
Пешанам кенг менинг. Бардошим ҳам кенг.
Лекин сигмай қолдинг иккисига ҳам.

Соғиниш бу — асов дардлар уюри
Берлиғимни тинмай юлқилар топтаб.
Бор-йўғи бир лаҳза ташриф буюриб
Умримни қолдирдинг сўнгсиз азобда.

Юрагимда йўқдир, ахир, пўлат зирх,
Бардош беролмадим бундай зарбларга.
Лекин мен қудуққа сўйламадим сир,
Сени айтдим фақат жим-жит ҳарфларга

Ҳаловатга келди шундан сўнг қаҳат,
Муқаддас телбалик бошланди сўнгра.
Яшадим, исмингни отиб қаҳ-қаҳа,
Яшадим, исмингни мен ҳўнграб-ҳўнграб.

Иўл кўрдимми, тамом, тикавердим кўз,
Муштоқликдан бошқа эътиқодим йўқ.
Менга шафқат қилма, айтилган эй сўз,
Менга шафқат қилма, отилган эй ўқ.

Мен сени на дўст, на ғанимга айтдим,
Раво кўрганим йўқ ҳар ким-ҳар кимга.

Айтсам, сени мен ўз шаънимга айтдим,
Отсам, сени одим ўз юрагимга!

1984

ДАЪВАТ

Хуршид Давронга

Не керак заминни титратмас сурур,
Кўкни қалтиратмас оҳни нетамиз.
Кўп ҳам давроннишин бўлаверма, юр,
Ҳазрат Навоийга кетамиз.

Ўтмишни унутиб қўйсақ, тушов шу —
Келажакка елган хаёл — ғиротга.
Ҳеч маҳобат қилмай, кўтармай шов-шув,
Бир бориб келамиз қадим Ҳиротга.

Теран бир андуҳга қиламиз сафар,
Жўнаймиз, дўстгинам, юксак бир бахтга.
«Ўн миллион, юз миллион ва миллиард нафар»
Ҳаммамиз сифамиз шеърят — тахтга.

Ҳали жабру ситам кўҳнайгани йўқ,
Бир қиз бор, азоби ўлимдан ёмон.
Кетдик, «Чор девон»да ҳар бир киприк — ўқ,
Кетдик, «Чор девон»да ҳар бир қош — камон.

Аста қилич серпаб қиё қарашлар,
Юракка солади ҳеч битмас яро.
Лекин зид келса ҳам дунёқарашлар
Бизни дорга тортмас шоир Бойқаро.

Ҳикматга йўғрилган унда ҳар бисот,
Қароққа жойлаймиз бари-барини...
Бир бориб келамиз. Тушимда ул зот
Қаттиқ соғинибди набираларни.

Бир бориб келамиз қадим Ҳиротга...

1985

ТОҒ СОҒИНЧИ

Қунлар ўтаётир мисли йилдирим,
Сен ҳақда индамай куйлар ҳар тошим.
Айрилиққа қаттиқ ғазаб билдириб —
Ўқрайган қўшиқдир менинг бардошим.

Муқаррар бўл, эркам, бамисли баҳор,
Ном-нишон қолдирма қаҳрларимдан.
Лойиқдир эрса бошимдаги қор,
Чечаклар унса ёнбағирларимда.

Шунда пинжимдаги қушлар, оҳулар
Иўлингга мен билан тенг термулади.

Асрлар дастидан нурамас тоғлар,
Тоғлар лоқайдликдан емирилади...

1984

ФАРД

Ўзгага лутф айладинг, ўлдим ҳасадимдан.
Ҳатлаб ўтар у сен сари энди жасадимдан.

1984

ВЕТЕРАН

Раҳим Бекниёзга

Зирқиратар эски дардлар хуружи,
Юракларга яқин суринар ўқлар.
Бизни Улуғ Ватан уруши
Унутиб қўймас, йўқ, ҳар куни йўқлар.

Йўқлар гоҳ тантана, гоҳ қатъий ҳакам.
Гоҳ яратиш, гоҳи заволлар бўлиб.
Умида ҳеч қачон уруш кўрмаган
Фарзандлар бергувчи саволлар бўлиб.

Учира олдик-ку мажруҳ бадандан
Тигланиб битилган жароҳатларни.

Лекин мотамзада она-Ватандан
Чизиб ташлаб бўлмас қорахатларни.

Муқаддас орзу ва қайтмас раъйимиз —
Шинелга дўнмасин бу коржомалар.
Чақирув қоғозин эслаб титраймиз
Учрашувга келса таклифномалар.

Сўнди қуроолларнинг муҳлик садоси,
Уқ эмас, қарсақлар қарсиллар фақат.
Кексалик келаркан оҳиста босиб,
Йўлин тўсар сизнинг меҳр, оқибат.

Қутлуғдир тинчликда кечган ҳар нафас,
Энди хотирада кирамиз жангга.
Суюниб яшаймиз ҳассага эмас,
Ўзимиз қутқариб қолган Ватанга.

1985

ТҮРТЛИҚЛАР

1

Қаламнинг ичида қора тош эмас,
Езилажак қўшиқ ётибди ухлаб.
Шу қадар қаттиқки унинг уйқуси,
Уйғотса бўлади фақатгина тирлаб.

Шоир қалам олса — синиб олтин қафас,
 Сўз кўкда чарх уриб яйраётгани.
 Шоир қалам олса — булбул шохга эмас,
 Шох булбулга кўниб сайраётгани.

1979

ҚОР ҚУШИҒИ

Лаҳза тиним билмай кутдим бу кунни,
 Бугун орзуларим, мана, ушалди.
 Сен атайин ухлаб ўтказдинг тунни,
 Мен-чи ёғавердим, мен-чи тўшалдим.

Бўронларда елиб, ҳовлингга келиб,
 Уйингни айланиб кездим жон ҳалак.
 Ниҳоят, ниҳоят уйғотдим сени
 Деразангда бўлиб гирдикапалак.

Ёғдуга кўмилди бедор ҳисларинг,
 Улар боис бўлди оппоқ фаҳримга.
 Оҳиста-оҳиста босган изларинг
 Уйилиб-ўйилиб қолди бағримга.

Истасанг дўстингга от. Турибман шай.
 Ахир нечун бундан қилай орлар ман.
 Севиб, шодлигимдан осмонга сиғмай,
 Сенга зорлар бўлиб ёғган қорлар ман.

Мен учиб-қўнайин, сен қувна ял-ял,
Сен сира қилмагин шодлиқни канда.
Кечир кўз ёшинга ўхшаб қўйсам сал,
Кипригинга аста қўнаётганда.

Шодлигинга қисқа умримни бериб,
Оҳ-фиғон қилмасдан, нолимасдан, жим,
Аста ер қаърига кетаман эриб
Сенга атаб гуллар юбориш учун...

1982

ТУРТЛИК

Йиғласа ёш тўкмай йиғлайди қушлар,
Қушлар бир ҳикматни сезади.
Беҳуда тўкилган кўз ёшлар
Даставвал қанотни эзади.

1984

ЖАСОРАТНИНГ ИЗИ

Шоир дўстларимга

Жамолни нурига мангулик тўлар,
Шу қадар нурафшон у фахр.
Лекин... чўнтакдамас, юракда бўлар,
Шунинг учун уни кўрсатмоқ оғир.

Орзу қилар зотлар, кимсалар, қаслар,
Мафтун ким доврӯғи, кимдир — фахрига.
Бироқ кўп ҳам қучоқ очавермаслар,
Ташланавермаслар унинг бағрига.

Азозил шаклида турган фаришта —
Навоси нафисмас, сўзи эмас бол.
Бағри юмшоқ эмас, йўқ, бағри дағал,
Осмони мовиймас, осмони қаттол.

Қай бирин танлайсиз, айтинг-чи, ўзи,
Шунча хислатидан, айтинг, қайсини?
«Лайли юзин кўрсин Мажнуннинг кўзи,
Фақатгина мажнун кўзлари Қайсининг».

Уни сўйлагувчи — Машрабдек юрак,
Куйлагувчи — Аҳмад Зоирдек марддир.
Уни қучмоқ учун Матросов керак,
Унга учмоқ учун Гастелло шартдир.

Мукамал бир ошиқ, тугал бир жасур
Умид-орзусидир кўп замонларнинг.
Истайманки, бўлинг Қайсларнинг Қайси,
Қаҳрамони бўлинг қаҳрамонларнинг.

Унга учмоқ, уни қучмоқ, кўрсатмоқ,
Уни жо қилмоқни мард сўзингизга,
Ҳам... куйлаб ўлмаслек бахтин тилайман
Сизнинг ёлғизгина бир ўзингизга.

1986

ДУНЁНИНГ ИШЛАРИ

Анор гуллаганди чўғдек қип-қизил,
Бахш этиб дилларга сўнмас бир фараҳ...
Афтидан, шу гул деб аллақайдадир
Бир булбул тинимсиз қиларди чаҳ-чаҳ.

Чулдирарди чўчиб, келолмай яқин,
Кўҳна ишқ достонин қайта тўқирди.
Аммо... қўрқмай-нетмай бир сурбет чумчуқ
У гулни бемалол чўқирди.

1975

ЖАЛОЛИДДИН

Наҳот энди боғлар сўлади,
Ариқларда наҳот оқар қон.
Шаҳидларга майдон тўладир,
Қўзғунларга тўладир осмон.

Унутмайман ёт тупроғинда
Хоразмнинг кўз ёш, хунларин.
Мен соғиндим, қаттиқ соғиндим
Жайҳунимнинг ўз тошқинларин.

Қилич серпаб, довулдек елиб,
Кўп жонларни адо қилдим мен.
Салтанатда дунёга келиб,
Балки, мудҳиш хато қилдим мен.

Ҳаёт жумбоқ. Йўқдир ечими.
Бу хатони ўлим тўғирлар.
Ишонаман, эртами-кечми
Даф бўлади юртдан мўғиллар.

Мардлик ҳамда номардлик чекин
Илғамадим, тўқиб шунча қон.
Тавба деган ҳасса бор... лекин
Таянмайман унга ҳеч қачон.

Жанг тўхтади. Олар барча тин.
Лаб теккизди отим майсага.
Мен ҳоридим. Ёмон чарчадим.
Суянаман бирпас найзага.

1986

ЎЛЧОВЛАР

Хиром этар товус чаманда,
Ғамдан фориг ва холи дарддан.
Зўрман деб ўйламас, чамамда,
У ўзини, дейлик, каптардан.

Нола қилиб титрайди дутор
Гоҳ сурурдан, гоҳ изтиробдан.
У хушовоз санамас, зинҳор,
Ўзини, айтайлик, рубобдан.

Кўз қувнатиб, барқ уриб ўсиб,
Бўйи кўкка бориб етса-да,
Толдан баланд санамас ўзин,
Дейлик, гужум ё, дейлик, сада.

Муқаддас бир беғаразлик жо
Табиатнинг ҳар бир ишига.
Буюклиги кирмайди асло
Етти ухлаб унинг тушига.

Наҳот найлар найни бўғса ва
Наҳот гуллар сўлдирса гулни.
Йўқ... йўқ... ҳали бирон бир саъва
Чўқиб ўлдирмади булбулни.

Бизлар бўлсак бўй-энимизни
Улчаб кетмоқдамиз йўлларда.
Салмоқлаш-чун ўз «мен»имизни
Тарозу шай доим қўлларда.

1986

ОҒРИҚ

Дейлик,
қўли кесиб ташланган одам
йўқ қўл зирқирашин ҳис қилар эмиш.

Севгилим,
мен сени соғиндим қаттиқ.

Азоб чекмакдаман.
Оғрияпсанми?

1985

ЎСПИРИНЛИГИМ АФСОНАСИ

Ҳовуз бўйи. Минг йиллик чинор
Кексалиқдан бошини эгган.
Ой нурига чўмилиб, биллур
Сув сатҳига соясин тўккан.

Пайдо бўлди сувнинг бетида
Қаёқдандир жуфт севишган ғоз,
Шўнғидилар. Сўнг ўпишдилар.
Ва жим туриб айтишдилар роз.

Ичга ютди нафасин дунё,
Бу бахтдан лол қотди у жуда.
Ҳуркитмай деб қушларни оқшом
Ўтди аста, оёқ учида.

Бир гайт ногаҳон ўқ отилди,
Ўз жуфтидан айрилди эр ғоз.
Гир айланиб марҳум теграсин,
Тик тепага қилди сўнг парвоз.

Кўтарилди фалакка ул ғоз...
Кўтарилди... чирт юмди кўзин
Қанотларин йиғди-да бирдан,
Қаро ерга ташлади ўзин.

Ем қилмади уларни тулки,
Ғажимади шоқол, бўрилар.
Зиёфатда еди уларни
Ўзимизнинг эзгуликхўрлар.

1965

САЙРИБОҒ

Музлабди шошқалоқ анҳорлар,
дарахтлар зимдан қалтирар,
гарчи ҳайкалларни қоплаган қорлар
пўстиндек таассурот қолдирар.

Сен олис-олида. Ёзмайсан ҳамон.
Сен — янграб тинган бир қўшиқдек.
Жим кезиб юрибман мен. Ҳализамон
ёри келадиган ошиқдек...

АНГЛАШМОВЧИЛИК

Севги эмас эди бизларнинг сеvги,
бизларнинг дардимиз дард эмас эди.
Башорат қилмоққа ушбу кулфатни
пайғамбар бўлиш ҳам шарт эмас эди

Биз-чи, бир-бировга талпиниб етмай
мўлтираблар юрдик фаромуш —
ўртадаги қалин тиниқ шишани
фаҳм этмаган икки шўрлик қуш.

ҲАЙКАЛ

Нега шарафлайсиз?
Мақтовларсиз ҳам
бу ҳайкал муқаддас,
абадий бир ганж.
Шундай муқаддаски,
ҳамду санолар
унинг ҳузурида
қўланса,
жирканч.
Шоҳсупаси унинг —
муқаддас сукут.
Сиз унга ошкор дўст,
пинҳона ёвсиз.
Ҳар айтган сўзингиз унинг пойидан
бир гишти кўчирар
аёвсиз.

МЕВА

Қаҳратонда сени кўмдим қиш бўлиб,
оппоқ хаёлимни устинга ўртдинг.
Баҳор бўлдим — яшил орзуга тўлиқ,
уйғондинг ва сўнгра... оҳиста бўртдинг.
Ёз бўлиб яшнатдим. Ҳар бир жилвангдан
ўт бўлиб ёндилар не-не муз диллар.
...хомуш қайтмоқдаман бугун мен жангдан —
қуз бўлиб ўзгалар уздилар.

СЕН, ЖОНИМ, МАНА ШУ БОҒЛАРНИКИСАН

Туркум

1

Мафтун бўлиб, бўлиб ташнадил,
Диёрингда кезган чоғларим,
Ажиб сеҳр билан яшнади
Боғот далалари, боғлари.

Ўзи келган эдим бир малҳам истаб,
Қилганидан соғинч кўксимни чоклар.
Чаноқлар чарақлаб оҳиста,
Тим-тим кўзёш тўка бошлади токлар.

Юрагим шундан бахт улгиси,
Шундан кўзларимда фусунлар.
Пахталар — чаноқлар кулгиси,
Токнинг кўзёшлари — узумлар.

Улар озод бежиз дард, ғашдан,
Улар бекор йиғлаб кулмайди.
Улар йиғлаб кулиб ишлашдан
Бошқа ҳеч нарсани билмайди.

Биз шодмиз, ғамгинмиз деймизу,
Беҳуда куламиз, куямиз.
Токзорлар кўзёшин еймизу,
Чаноқлар кулгисин киямиз.

Боғот боғларининг ўрнида бўлсам,
 Сермева хаёллар суриб турган жим
 Сен билан Урганчга келардим,
 Боғларга чўмарди Урганчим.

Ё кўнглинг бошқа бир манзилни қўмсаб,
 Бағримни тарк этган заҳотинг,
 Йиғлаб эргашардим изингдан
 Хувиллаб қолса ҳам Боғотинг.

Сафар чоғи ерда қолдирмас эдим
 Илтижо, ҳасратлар, оҳларни.
 Етаклаб қайтардим Боғотга
 Сенга мафтун бўлган боғларни.

Келар эди улар гурас ва гурас
 Воҳалар, водийлар, тоғлардан.
 Боғот пахтазордан эмас, йўқ,
 Иборат бўларди боғлардан.

Лекин... ўзбилармон ҳаёт бу,
 Ишлар иш, сўзлар сўз ўрнида.
 Мен боғот боғлари эмасман,
 Қўзғалмас боғлар ўз ўрнидан.

3

Мен ҳавас қиламан — каттаю кичик,
 Мен ҳавас қиламан — ёш-қари

Дийдорингга ҳар кун мушарраф бунда
Ва бахтлидир ҳаддан ташқари.

Сен нафақат менинг юрагимдаги
Умрбод қолғувчи доғларникисан.
Сен, жоним, мана шу элнинг умиди,
Сен, жоним, мана шу боғларникисан.

Гарчи саховатда етти иқлимга
Кетган бу боғларнинг овозалари,
Сени излаб келсам ёпилиб қолди
Уларнинг шафқатсиз дарвозалари.

Мен на-да ёлвордим уларга,
Мен на-да уларга бош урдим.
Фақатгина сеңсиз ўзимни
Мен ўз юрагимга яширдим.

Фақатгина — кетдим айрилиқзада,
Сўлдирмай умидим боғини,
Яшаш учун сени менга бермаган
Боғот боғларини соғиниб.

4

Қорақум — оғир ўй. Унга ботганман,
Ифтихор этганман фарзанд атаниб.
Қаър-қаърига ўқдек илдиз отганман,
Буюк бу ташналик — менинг ватаним.

Уқрайган турқимдан оҳудек ҳуркар
Боғ-бўстонга чўмган сўлим бу юртинг.

Юпун юрагимни меҳрга буркаб,
Ўзинг хаёлимга ташриф буюрдинг.

Мени йўқлаб келдинг не журъат билан
Борлигим аёвсиз ҳувиллаган пайт.
Бу қадар таптортмас бўларми гул ҳам?
Бу ер саҳро. Келган йўлингга тез қайт.

Хатарнок ҳўмраяр саноқсиз бархан,
Қумтўзонлар сўраб турмайди изн.
Берадилар сенинг кўркингга барҳам,
Кўмиб ташлайдилар сени, азизим.

Сенга ярашади шабада ва сарв
Менга эса — фақат ёвшан ва довул.
Ахир сен ниҳоят нафис бир гулсан,
Мен бўлсам бор-йўғи саксовул.

5

Ям-яшил боғларинг — сарин салтанат,
Меҳрим — ловуллаган маъводир.
Сен лаҳза ҳам тинмай гулламоғнинг шарт
Жазирамдан олмай хавотир.

Самумдек хавф солиб бу шаън ҳаётга
Гарчи бу ерларда елмайман,
Гарчи ҳар лаҳзада минг яшнаётган
Чаман хаёлингга келмайман.

Ошиқда дийдордан ўзга не таъма,
Дийдорингда, ахир, меннинг бор ҳақим.

Мен сени ашаддий умид этаман
Боғ орзу қилгандек Қорақум.

Севгим гуноҳ бўлса, айрилиқ — жазо.
Гирифториман бу жазонинг.
Етмаса бас ундан сенга ҳам азоб,
Хазонимдир сенинг хазонинг.

Сен ногаҳон сўлсанг, боғлар ҳоли танг,
Қовжирайди толе қароргоҳлари.
Бахтимга бор бўлсин мангу волиданг —
Боготнинг барқ урган боғлари.

6

Боғларда хазонлар сипоҳи,
Азалдан музаффар бир лашкар...
Бугун менга қарши андуҳлар
Бирлашган... бирлашган... бирлашган...

Бирон-бир меҳрибон кўринмас
Навий куйлаган саф аро.
Япроқлар тўкилар тинимсиз —
Заъфарон... заъфарон... заъфарон...

Аста-секин қош ҳам қорайди,
Ҳамроҳдирман ёлғиз менга ман.
Бир куйни куйлайман тинимсиз —
Енгаман... енгаман... енгаман...

Сокинликдан қаттиқ димиққан
Борлигим шаҳд тилар, ғулу тилар.

Ёғиб ёғмас, тарқаб тарқамас
Булутлар... булутлар... булутлар...

Ҳали юлдузлардек чарақлагим бор.
Бордир булутлардек бўзларим.
Бўлгим келаётир осмоннинг
Кўзлари... кўзлари... кўзлари...

7

Укинч, андуҳлардан воз кечиб ташлаб,
Борлигим сен билан тўлмоқни хоҳлар.
Йўлимга хазондан пойандоз тўшаб,
Хайрлашиб қолар мен билан боғлар.

Боғлар меҳрибондир, боғлар раҳмдил,
Боғлар юрагимни тергашмас.
Боғлар билар. Боғлар нозикфаҳмдир.
Боғлар менга сира эргашмас.

Ёлғиз йўл оламан хаёлларингга,
Озорлайди ҳатто гуллар таъқиби.
Хаёлларинг қучоқ очарлар менга,
Хаёлларинг — боғлар рақиби.

Хаёлларинг — хазон, хаёлларинг — куз.
Бу ерда ҳам совуқ бошланган.
Орзуларинг япроқ тўкканлар маъюс,
Умидларинг кўмиб ташланган.

Йўқ... энди қилмайман яқо чок зорлар,
Бардош бераман бу фироққа.

Фақат баҳоргача токзорлар,
Кўмилиб ётади тупроққа.

8

Бунча ҳасадгўйсан, қаҳратон.
Изғиринлар, бунча бахилсиз.
Қалча увилламанг, бари бир
Умрлик боғларим дахлсиз.

Уларни урмади қаҳрингиз,
Хазонлар ҳижрондан бошланди.
Менга муштоқдирлар боғларим,
Боғларим бўлмайди ташландиқ.

Иўлга чиқмоқдаман мен бугун,
Бораман боғларим бағрига.
Боғлар юрагимдек интизор,
Боғлар юрагимдек оғриган.

Улар ташрифимдан энтикиб,
Бағримга ўзларин ташларлар.
Кучоғимда яшил таъналарини
Мастона шивирлай бошларлар:

«Кеча келсайдингиз... бу ерлар
Оп-оппоқ, оп-оппоқ қор эди.
Кўрардингиз, қандай изғирин,
Шафқатсиз қаҳратон бор эди...»

1981

* * *

Умрим бор экан, ҳамнафасинг мен,
Роз сўйлар эсанг, инжа сасинг мен.

Ишқ бошқа, ҳавас бошқа эмас, йўқ,
Ҳам ишқинг ўзим, ҳам ҳавасинг мен.

Парвоз қилавер қуш каби озод,
Кўксимда экансан, қафасинг мен.

Мен ҳақда мудом эзгу умид эт,
Барча тасаввур, фаразинг мен.

Кўп ёқди яноғинг Матназарни,
Аждодлари оташпарасинг мен.

1980

ТАЪБИРСИЗ ТУШ

«Тушда оқ от кўрсанг агар — бахт, —
Бувим тушни шундай йўярди.
— Балиқ кўрсанг уқубат бўлар,
Ўзи сақласин» деб қўярди.

Ғалати туш кўрдим тунов кун
Мизғирканман пешинда ҳориб:

Каттакон бир лаққа балиқни
Борардим оқ отга ўнгариб...

1976

ТУЛПОР ДЕЙДИКИ

Йўллар бўлсин, майли, чигал, тор,
Говлар қўйинг, майли, сиз йўлга.
Тизгинимни зинҳору зинҳор
Берманг лекин журъатсиз қўлга.

Депсиниб шўх ва кишнаб янгроқ
Гижингласам у дил ҳовучлар.
Чавандозман деб ўйлар, бироқ
Жиловимни зир титраб ушлар.

На қиз қувиб ўпич олар у,
На улоққа ўзини чоғлар.
Эгаримга боғлар-да парку,
Пилдиратиб йўрттирмақ хоғлар.

Менинг эса елгим бор тўйиб,
Бу бахт насиб бўлмаса бу чоқ
Раҳм-шафқатни бир четга қўйиб,
Майли, тортинг бўғзимга пичоқ.

Майли, чиқсин ҳаётим йўққа
Учолмасам ҳилпиратиб ёл.
Сингим келаётир уфққа,
Токи қувиб етмасин хаёл.

Имиллашдан ор қиламан, ор.
Умид билан чиқяпман йўлга...
Тизгинимни зинҳор ва зинҳор
Бера кўрманг журъатсиз қўлга.

1975

САМОЛЁТДАГИ ТУЙҒУ

Ҳад-ҳудудсиз
Уммон узра учяпмиз.

Тепамизда — фалак,
Пастда эса — сув.

Ё парвоз этмоғимиз,
Ё чўкмоғимиз керак.

Судрала олмаймиз.
Бахтимиз ҳам шу.

1975

* * *

Баҳор,
Ёз барқ уриб яшнаган япроқ,
Куз келгач, узилиб тушди сарғайиб.
Шамолда шитирлаб кезди-да ҳар ёқ,
Чириди... тупроқда бўлди зим-ғойиб.

Тан олгим келмади буни сира ҳам
Азалий бу ҳолдан оғриндим нолиб.
Шунда гужум деди оҳистагина:
«Қайтармаслик уят, болам, қарз олиб...»

1970

ТОШЛАР ҲАҚИДА ШЕЪР

Мен ҳам золим, тўнг кимсаларнинг
Бағрин тошга этарим қиёс.
Тавоф этгач Мамай қўрғонин
Бу қиёсдан кечгим келди воз.
Бунда тошлар жанг тафсилотин
Васф этиш-чун кираркан тилга,
Ажаб эмас тош қалбларни ҳам
Айласалар тилка ва тилка.
Бунда тошлар — фидойи жангчи,
Ҳамлага шай арслон мисоли.
Бунда тошлар — муҳаббат рамзи,
Тошлар бунда нафрат тимсоли.
Фарзанд доғи — сабаб, тош қотган
Она бунда унсиз чекар оҳ.
Бунда буюк зафардан сўйлар
Инсон забон бахш этган бир тоғ.
Бордир бахти, фоже ва дарди
Шаксиз бунда ҳар битта тошнинг.
Уй-ҳаёли, ёниқ қалби бор
Ҳар бир тошда ҳайкалтарошнинг.
Шу боис бу тошлар қошидан
Таъзим қилиб ўтгай асрлар.

Золимларни тошбағир деманг,
Токи тошлар оғринмасинлар.

1973

ҒАЗАЛ

Бугун лоқайдгина ёнимдан ўтди,
Бу бепарволиги жонимдан ўтди.

Пушаймон этдими, қайрилди бир бор,
Мисоли бир қошиқ қонимдан ўтди.

Қоронғу бу кўнгилга тушди кўзлар,
Чақин чақнаб, зимистонимдан ўтди.

Узилдилар нурафшон кўп умидлар,
Сўниб юлдузлар осмонимдан ўтди.

Агар ғамгин кўринсам, айб эмасдир,
Бу айб сарви хиромонимдан ўтди.

Ажабланманг қаламнинг ноласига,
У тигданмас, у ҳижронимдан ўтди.

Эл ишқимдан хабарсиз Матназарман,
Ғариб достони достонимдан ўтди.

1978

ШОҲСУПАДАГИ ЛОЧИН

Дўстим Жуманазар Урганч аэропорти бўсағасида
кўргазмага қўйилган самолётга бағишлаб бир шеър
ёзинг, деди...

Шухратдан маст бўлиб тўхтаган довул
Харсангбанд қилинмай шу ерда —
Экилган бўлсайди фақатгина гул,
Зирқираб турмасдим, эҳтимол, шеърда.

Энди кўкда қилмас бу лочин сайр,
Энди ўз-ўзини кўз-кўзлар фақат.
Унинг учун осмон — шу бир парча ер,
Шу баланд шоҳсупа эса — нафақа.

Музтар турибди у, турибди толиб,
Нолон юлқинмайди, чекмайди нидо.
Учмайди-кетмайди кўтариб олиб
Шоҳсупани лаҳм ўлжа ўрнида.

Воз кечиб, ғазабнок бўрон баҳсидан
Қишанланиб қолган тургин омадга.
Сафдошлар учса ҳам нақ тепасидан
Унинг қулоқлари келмас қоматга.

Майдоннинг гавжум ва сўлим экани
Уни боғлаб қўйган. Бунни билмайди.
Парвоздан бошқаси ўлим экани
Ҳатто хаёлига келмайди.

Агарчи шарафли кечмиши мавзу
Мангу жаранглаган минглаб навога,
Ичида инсон йўқ. Англай олмас у
Фурур душманлигин кибру ҳавога.

Лочин ўтмишга ўч бўлмаслиги шарт,
Лочиннинг бўлиши зарур бугуни.
У эса осмонни унутиб яшар
Кечаги обрўга карахт юкуниб.

Энди хаёлларга солмас қалдироқ,
Уни сармаст қилмас энди мовий ранг.
Ҳавас қилмай бўлмас лочинга, бироқ
Лочин бўлсанг — бундай лочин бўлмасанг.

Шундай лочин бўлсанг, қилганда ҳамла
Изингдан осмонни бошласанг олға.
Шоҳсупани эмас толганинг дамлар
Кимсасиз қояни қилсанг қўналға.

Шундай лочин бўлсанг — қузғунларга кенг
Осмонни абадий қилиб қўйсанг тор.
Тутсанг ўзни булбул, қумри билан тенг,
Бир қанотинг — номус, бир қанотинг — ор.

Илтифот кутмасанг бироқ-бир жондан,
Қудрат вужудингни ногоҳ тарк этса,
Қанотингни шартта йиғиб, осмондан —
Юракларга қараб шўнғисанг-кетсанг.

1984

РАШК

Ҳазил

Мен севган қизларнинг тўйлари бўлса
Юрагим қуш бўлиб кўкка чоғланур.
Лекин оғир бир тош келиб қайдандир
Унинг оёғига дарров боғланур.

Мен севган қизларнинг тўйлари бўлса
Бу ҳол қанча эриш туюлса ҳамки,
Юрагимнинг ярми бўлади хурсанд,
Юрагимнинг ярми бўлади ғамгин.

Балки бу тўйлари олқишлаш зарур,
Балки бу тўйлари лозим қоралаш.
Мен севган қизларнинг тўйида, хуллас,
Қорлар ёғиб турсин ёмғир аралаш...

1985

САРУПО

«Олинг. Маҳалламиз аҳлидан. Холис...»
Тушунмади. Лекин чопонни кийди.
«Одоблироқ бўлинг энди. Илтимос».
Тилини тийди.
Чопонмисан чопон. Асл беқасам.

Қуёшда товланиб таратар нурлар.
«Муборак бўлсин, ҳо, муборак бўлсин».
Духобадан жияк. Ипакдан қўрлар...
Тўйларда галва йўқ. Зиёфатлар тинч.
Оқсоқол хотиржам. Ҳеч гам емайди.
Ёмонга ёмонсан демайди ҳеч ким,
Аблаҳга аблаҳсан демайди.
Ҳамма оғиз-бурун ўпишган. Ялло.
Фалонга «фалон» йўқ, пистонга — «пистон».
Опоқ-чопоқ ҳатто ит билан мушук,
Хуллас калом, олам гулистон.
«Наҳотки сарупо қилгандим тама?»
У бирдан жирканди. Дили ғашланди.
— Ол-е чопонингни!..
улоқтирди у.
Яна бошланди.

1982

ЙУЛОВЧИ ҚИЗ

Ўтасан сумкангни кифтингга илиб,
Кенг кўча. Одамлар. Салом ва алик.
Тўхтаб қолмас ҳеч ким ҳайрон тикилиб,
Лоқайд бўладими эл ҳам шунчалик.

Духобага дўнмас сен юрган йўллар,
Дарахтлар қолади изингдан кетмай.

Гулдек қизарсанг ҳам совқотиб, гуллар
Қўмилиб ётади уялмай-нетмай.

Сўнг бекат. Чиқасан автобусга жим.
Пассажирлар лоқайд. Зотан сан
Улар учун ҳамроҳ ёки йўловчи,
Хуллас, одатдаги одамсан.

Шунда бирдан чиқиб кетади жаҳлим,
Ногаҳон келаман ларзага.
Сен деб айланаман шу заҳот, бахтлим,
Ҳамма одамга ва ҳамма нарсага.

Ҳалойиқ бўламан — ошуфта, сармаст.
Гул бўлиб, шафақранг ўйга толаман.
Дарахтман. Енимдан ўтиб қолсанг, бас,
Эргашиб, изингдан мен йўл оламан.

Тутқич бермай кетиб қоласан бироқ
Хиромон-хиромон, сокин-оҳиста...
Мендан бахтиёрроқ ва муносиброқ,
Ўзингдек мукамал бир ҳамроҳ истаб.

Майли. Ҳар қадаминг мен учун фахр,
Сира элаштириб¹ билмайман сани.
Тушунаман, севиш оғир... кўп оғир
Ҳамма одамни ва ҳамма нарсани.

1983

¹ Элаштирмоқ—Хоразм шеvasида ёзғирмоқ, айб изла-
моқ деган мазмунни беради. «Элаштирманг» — «Кечиринг»
дегани (авт).

БУ УИ

Навий театрининг олдида бир йигитча «Адабиёт-
чилар уйига қандай борса бўлади» деб сўради.

«Бўлса ҳамки асл раҳнамолар мўл,
Қилгандек юлғундан най тама,
Келиб-келиб мендан сўрдингми йўл,
Энди чидаб эшит. Айтаман.

Устозлар — руҳингда,
бораркансан якка,
Бу йўлда бўлмоқ шарт ҳар қадамда пок.
Йўқса, заҳматларинг чиқар чиппака,
Бу йўл шундай қалтис, хатарнок.

Довюракми ёки шаҳди камроқсан,
Сен бу йўлда ўзинг ўзингга соқчи.
Бу йўлда ўзингга ўзинг ҳамроҳсан,
Бу йўлда ўзингга ўзинг қароқчи.

Бу йўлда умид бор, шиддат, гулу бор.
Руҳ — дилингда яра. Ярангга эм — руҳ.
Сен ўзинг бу йўлда ўзингга тулпор,
Сен ўзинг бу йўлда ўзингга семурғ.

Асл туйғуларинг қилмаса ғамза,
Устозлар ночордир, рағбатлар нимжон.
Ердам беролмас на асосчи Ҳамза,
На Ғафур Фулом, на Ҳамид Олимжон.

Бўлсалар омонат, майда, бесубут,
Кўчкида тошлардир қоялардан даф.
Бўлмаса виждонинг асли ўзи бут,
Йўқ қуруқ насиҳат, ваъзлардан ҳеч наф.
Сен балки шодликсан, балки ноласан,
Башорат ортиқча... шояд бир куни
Насиб қилса, ўзинг англаб оларсан
Бу уй юрагингда турганлигини».

1986

* * *

Чайир қанотингиз шамширдек кескир,
Ҳадемай етасиз иссиқ элларга.
Лек... бўлаверманг бу қадар кескир,
Менсимасдан қаранг совуқ елларга.
Сиз ҳақ. Бунга ҳеч ким шубҳа қилмаган.
Бугун мен илк дафъа шубҳа қиламан.
Турналарим. Тўхтанг. Мен сиз билмаган
Қутлуғ бир ҳикматни биламан.
Ахир мен сиз келгач барқ уриб неча,
Сиз кетгач неча бор сўлиб кўрганман.
Сизни танимадим бугун ё кеча,
Мен сизнинг юракда бўлиб кўрганман.
Турналарим, кетиб қолмасангиз бас,
Шундай бир мўъжиза беражакдир юз —
Бошланишга қишнинг юзи чидамас,
Тамом бўлай деса, уялади куз...

1986

М У Н Д А Р И Ж А

Ирода	3
Тасалли	3
Хабаринг йўқ	5
Дийдор	5
Автобус ҳақида баллада	6
Гужумлар қўшиғи	9
Сафар таассуроти	10
«Ёмғир маҳзун, маҳзун ёгади...»	11
«Сени соғинганимдек, балки...»	11
Армон	12
Эртақ	13
Бедорлик	13
Пушаймон	14
Турналар ҳақида баллада	14
«Ана, тут қоқаётирлар...»	15
Висол қўшиғи	16
Поездда	16
Мажнунтоллар	18
Фасллар қўшиғи	19
1. Дийдор	19
2. Баҳорга сафар	20
3. Этюд	21
4. Бир сўз	22
5. Висол	23
Сир	25
Даъват	26
Тоғ соғинчи	27
Фард	28

Ветеран	28
Тўртликлар	29
Қор қўшиғи	30
Тўртлик	31
Жасоратнинг юзи	31
Дунёнинг ишлари	33
Жалолиддин	33
Улчовлар	34
Оғриқ	35
Успиринлигим афсонаси	36
Сайрибоғ	37
Англашмовчилик	37
Ҳайкал	38
Мева	38
Сен жоним, мана шу боғларникисан	39
«Умрим бор экан, ҳамнафасинг мен...»	46
Таъбирсиз туш	46
Тулпор дейдики	47
Самолётдаги туйғу	48
«Баҳор...»	48
Тошлар ҳақида шеър	49
Ҳазал	50
Шоҳсупадаги лочин	51
Рашк	53
Сарупо	53
Йўловчи қиз	54
Бу уй	56
«Ҳайир қанотингиз шамширдек кескир...»	57